

Barabási Tünde: A közművelődés jelene Székelyudvarhelyen. A Városi Könyvtár mint a közművelődési színtér

Székelyudvarhely, mint Erdély egyik „legmagyarabb” települése, gazdag művelődési - közművelődési múlttal rendelkezik. A település első említése 1332-ből, a pápai tizedjegyzékből való ugyan, de szellemi jelenlétének kezdetei az 1593-ban alapított jezsuita középiskolához köthetők. A jezsuiták kiűzése után a ferences rendiek vették át a színvonalas iskolai oktatás fenntartásának feladatát. 1670-ben a város kollégiumi rangú református iskolával gazdagodik, amelyet gróf Bethlen János alapít. Ezekben az oktatási intézményekben tanító tanárok munkássága túlmutat az iskolai kereteken, és számos közművelődési feladatkörbe tartozó tevékenységet is megvalósítottak: énekkart szerveztek (Backamadarasi Kiss Gergely, aki maga számos vallási könyv szerzője is), iskolai színjátszást alapítanak (Szigethi Gyula Mihály), költői és drámaírói, természettudományi munkásságot fejtenek ki.

1. Rövid történelmi felvezetés

A kiegyezést követően a város számottevő fejlődésnek indul. Megugrik a lélekszáma, aminek következtében a fejlődés egyik alapvető mutatójaként több iskola is létrejön a városban: az Állami Főreáliskola, a Katolikus Leánynevelő Iskola, a Kő- és Agyagipari Szakiskola. Előbb a tanintézetekben, később az iskola falain kívül is fokozatosan létrejönnek önképzőkörök, művelődési intézmények, egyesületek, amelyek lehetőséget adtak az írói hajlamok kiélésére és a tudományos eredmények bemutatására: például, kereskedői olvasókör alakul (1826-ban), létrejön a Székely Dalegylet (1867-ben), amely keretében műkedvelői színjátszó-kör tevékenykedik. Később Polgári Olvasókör, Nőegylet, Önképző és Segélyző Egylet, Polgári Önképző Egylet is alakul (Hermann, P. Buzogány, 2010).

A közművelődés lehetőségét szolgálta ugyanakkor a sajtó is. 1892-ben indul az Udvarhely című hetilap, két évvel később a Baloldal című, amelynek főmunkatársai között találjuk Orbán Balázst is. A 1800-as évek második felében szünetel ugyan a helyi lap szerkesztése a városban, de az 1894-es

Székely-Udvarhely című lap egy új nyitány, amelyet követően számos újság és napilap lát napvilágot. Ezek között találjuk természetesen a 20. század elején fellendülő egyházi lapokat és a szaklapokat is (Vasárnap, Unitárius Szószék, Haladás, Udvarhelyi Népevelés). Az 1918 utáni időszak leghosszabb életű lapja a Székely Közélet. A két világháború közötti időszak legfontosabb sajtótermékei: Székelység, Tanítók Lapja, Siculia-Gazdalap, Gazdasági Érdekeink, Harangszó, Református Gyülekezeti Élet, Öreg Kollégista (uo.).

A helyi irodalmi élet legmarkánsabb eseményét a Tomcsa Sándor szerzői estjei jelentették. Sokszínű műkedvelő színházi élet is zajlott a városban az első világháborút követően. Ezek szervezésében a Székely Dalegyletnek volt meghatározó szerepe, de emellett a Filharmonikus Társaság, a Bőripari Szakszervezet, a Hargitai Sportegyesület, a Polgári Önképző Egylet is számos zenés színpadi előadást szervezett. A második világháborút követően, az első években még fennmaradt a város korábbi pezsgő szellemi élete. Változást hozott azonban az a tény, hogy az ország területi-közigazgatási átszervezésével a város elveszíti korábbi központot jelentő státuszát, ugyanis a megyeszékhely Csíkszereda lett. 1957-re azonban felépül a város új művelődési háza, ahol színjátszás, énekkari tevékenység, fúvós-, népi-, kamarazenekari munka is folyik. A folklórmunkának a táncház-mozgalom is lendületet adott a hetvenes évek végétől. Ebben az időszakban 11 folklór-együttes működött a városban, amelyek számos tartományi és országos versenyen értek el helyezéseket. A 80-as évektől ezek munkáját belekényszerítették a – a kor szellemének megfelelően – rendszer egyik legmarkánsabb politikai kulturális rendezvényének keretébe, a Megéneklünk Románia Fesztiválba (Hermann, P. Buzogány, 2010.).

Különösen fontos közművelődési és tudományos intézménye a városnak a Székelyudvarhelyi Tudományos Könyvtár, amely a helytörténeti kutatási adatbázisa ma is. A múzeumi törekvések az 1700-as évek végén mutatkoznak, amikor a református kollégiumban a már létező múzeum tárgyait veszik számba (uo.). A város gyűjteménye mára már jelentősen kibővült, és napjainkban a város egyik legmeghatározóbb közművelődési intézményeként tartjuk számon.

2. Közművelődés Székelyudvarhelyen, avagy ki szervez a városban ma kultúrát?

A történeti előzmények már láttatják, hogy a városban pezsgő kulturális élet zajlott, számos egyesület alakult, amelyek a változatos művelődési igényeket igyekeztek kielégíteni. Ennek megfelelően számos olyan színtérrel is találkozunk, ahol ezek a tevékenységek megvalósultak. A kérdés, hogy ma mit kínál a város, és melyek azok az intézmények, szervezettek, amelyek a kultúraszervezést felvállalják, milyen jellegű tevékenységgel szembesülhetünk, a kulturális örökségből mi az, amit máig őrzünk, és az új igények miként jelennek meg ebben a kínálatban.

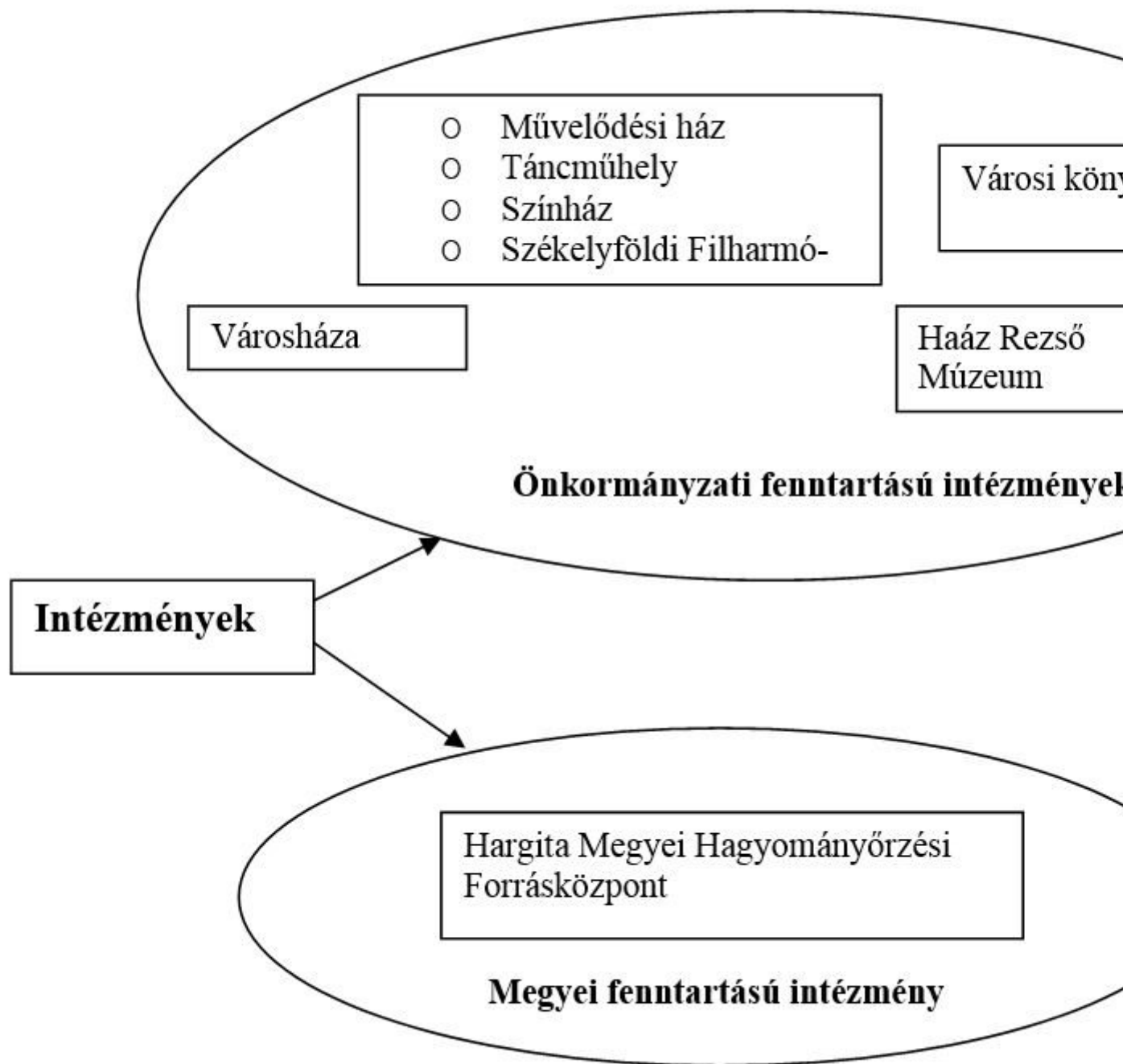
A kutatásban a művelődési intézményi/ szervezeti leltárkészítés szándéka vezérelt, amelynek célja egyrészt a város kulturális szereplő-térképének a megrajzolása, másrészt az esetpéldaként választott Városi Könyvtár bemutatásának kontextus-teremtése volt. Az adatgyűjtésben László Judit, a Hargita Megyei Hagyományőrzési Forrásközpont művészeti tanácsadója, valamint Szócs Endre, ugyanezen intézmény korábbi vezetője, jelenleg a Városi Könyvtár igazgatója beszámolóira, a velük készített interjú adataira támaszkodtam. Leginkább azért esett ezekre a személyekre a választásom, mivel a Forrásközpont az Udvarhelyszéki kultúra szervezőjeként globális rálátással rendelkezik a régió központjaként megjelenő város művelődési életére is.

A város kulturális életének szervezésében elkülönítünk önkormányzati és megyei fenntartású intézményeket, civil kulturális szervezeteket illetve, olyan civil szerveződések, amelyek fő rendeltetése nem feltétlenül a kultúraszervezés ugyan, de különböző fesztiválok szervezőiként

megjelennek a város művelődési életének színpadán.

Az alábbiakban azokat az intézményeket, illetve szervezeteket láttatjuk, amelyek a város kulturális életének arculat-alakításában jelentős szerepet töltenek be.

1. ábra: A város közművelődési intézményei

Ezen intézmények mindenike rendelkezik egy jól meghatározott kultúraszervezési profillal, sőt, gyakran tapasztalhatjuk az együttműködésük keresztmetszetében szerveződő színvonalas rendezvények jótékony hatását a város kulturális életében.

Székelyudvarhelyen ugyanakkor számos civil szervezet, szerveződés is fellelhető. Ezek egy része kifejezetten művelődési célok megvalósítását szorgalmazza, de olyanokat is találunk, amelyek

érintőlegesen ugyan, mégis érdemben szolgálják és pezsdítik a város kulturális életét. Az alábbi táblázatba ezeket a szervezeteket és fő tevékenységi irányukat foglaltuk össze.

1. táblázat: Főbb civil művelődési szervezetek Székelyudvarhelyen és tevékenységi irányuk

Szervezetek	Fő tevékenységi irány
O Agora http://www.green-agora.ro/	- természet- és környezetvédelem
O Areopolis Egyesület http://www.hagyomany.ro/civil-hatter/areopolisz-egyesulet	- tudományos munkát fogja össze, történelmi és társadalomtudományi kutatócsoport
O Artera Alapítvány http://www.artera.ro/	- erdélyi népművészet és a sajátos mesterségek hagyományainak ápolása, Míves Emberek Sokadalmának szervezése
O Boróka Néptánccsoport	néptánc
O Civitas Alapítvány a Polgári Társadalomért www.civitas.ro	- kultúra és gazdaság, település- és régiófejlesztési projektek kidolgozása és megvalósítása
O Erdélyi Kárpát Egyesület Székelyudvarhelyi osztálya http://www.ueke.ro	- környezetvédelem, szabadidő, egészséges életmód
O Fortuna Dance http://www.fortunadance.com	- modern tánc
O Kuckó Egyesület http://www.biblioudv.ro/kucko-egyesulet.html	- népművészeti, képzőművészeti tevékenység

O Nyugdíjas Önszegélyző Pénztár http://www.sansz.ro	- kórus - tánccsoport - irodalmi klub - női társalgó - férfi klub
O Oktatási intézmények mellett működő művelődési szervezetek: - o Vitéz lelkek – színjátszó csoport (http://www.gimi.ro/vitez-lelkek) - o Gereben – néptánccsoport (www.gimi.ro/gereben-neptanccsoport) - o Kékiringó – néptánccsoport - o Cimbora Ház (http://www.cimbora.ro)	- színjátszás, - néptánc, - iskolán kívüli oktatás
O Székelyudvarhelyi Községi Alapítvány http://szka.org	- adományszervezés, helyi kezdeményezések támogatása, civil társadalom építése, vállalkozások társadalmi felelősségvállalásának építése
O Udvarhelyért Polgári Egyesület	pl. Szejke-napok szervezése, évente, rendszeresen
O Udvarhelyi Fiatal Fórum 1. uff.ro	- ifjúsági érdekképviselő, fiatalokat vonzó kulturális programok
O Udvarhelyszék Kulturális Egyesület http://www.udvarhelyszek.eu	- A magyar kultúra napjának megszervezése, Majális szervezése, Fúvószenekari találkozó szervezése
O Udvarhelyszéki Népművészek Egyesülete www.nepmuvesz.ro/	- kultúra és hagyományőrzés, népművészet-kézművesség

O UIET - Udvarhelyi Ifjúsági Egyeztető
Tanács

- ifjúsági programok, szabadidős tevékenységek,
oktatási tevékenység, nevelés (önkéntes munka
szervezése, táncház-karaván)

1. uiet.eu

Más tényezők a város kulturális életében (fesztiválokat szervező civil szerveződések és az általuk szervezett leglényegesebb művelődési esemény):

- G-Cafe Egyesület (az UIET-vel közösen) – G-fest
- Harmónia Cordis – kamarazene-fesztivál, gitárfesztivál
- Fehér Asztal Lovagrend - bárányszüreti fesztivál

Mint látható tehát, a város bővelkedik olyan intézményekben, szervezetekben, amelyek a közművelődés szolgálatában állnak. Ezek sorából tanulmányunkba esetpéldaként a Városi Könyvtárt emeljük ki és mutatjuk be, elsődlegesen a kulturális tevékenységének láttatására fókuszálva.

3. A Városi Könyvtár mint a közművelődés érdemi színtere

A Városi Könyvtár – rendeltetésszerűen – elsődlegesen a városlakók olvasási igény-kielégítésének célját szolgálja, és önkormányzati fenntartású intézmény. Emellett azonban jelentékeny közművelődési tevékenység, esemény, rendezvény házigazdája vagy társszervezője. Az intézmény globális bemutatásán túl, a tanulmány fő célja e közművelődési tevékenységszettel részletes bemutatása.

3.1. A intézmény története

A város első közösségi használatra szánt könyvtárának gyökerei messzire nyúlnak. A "Székely Támadt" vár helyén működő domonkosredni (vagy ferencrendi) zárda mindenképpen kellett rendelkezzen kisebb könyvtárral, hiszen a szertartáshoz, a szerzetesek képzéséhez (közös és egyéni olvasás formájában) elengedhetetlenül szükség volt az írott betűkre. A városunkban működő és jelenleg több mint 77.000 kötetet számláló Tudományos Könyvtár az egykori Református Kollégium könyvtárának az utóda, mely az iskola alapításától kezdődően formálódott. A XIX. század második felében azonban megjelennek a városban a polgári jellegű közkönyvtárak. Ilyen könyvtárral bírt az 1872-ben létrejött Polgári Olvasókör, az 1875-ben alakult Nőegylet, az 1887-től működő Kereskedő Ifjak Olvasó Egylete, az 1880-ban megjelent Ipari Önképző és Segélyegylet. Egy 1895-ből származó feljegyzés szerint a helyi polgári "Cassino" öt szobás kényelmes helyiséggel, olvasóteremmel, számos újsággal rendelkezett.

Az 1951-ben alakult városi könyvtár e polgári könyvtárak szellemi utódjának tekinthető. Első igazi otthonát 1958-ban nyerte el, a Művelődési Ház emeletén, majd miután ez szűkössé vált, 1988-ban a Kossuth utca 23 szám alatti egykori banképületbe költözött. A tulajdonjogi problémák, a gyarapodó állomány nyomán kialakult zsúfoltság lassan szinte lehetetlenné tette az itteni működést. A megoldás több éves keresése után a városi önkormányzat 1996-ban döntött az egykori "Szabó Károly" vendéglő könyvtárrá való átépítése mellett. Az építkezés 2000-ben, az átköltözés és berendezkedés 2001 februárjában fejeződött be (Hermann, 2014). Az intézmény igazgatói: Gellért Géza, Györfi József, dr. Hermann Gusztáv Mihály, Szabó Károly, Szőcs Endre, akik a Városi Könyvtár mai arculatának kialakításában jelentős szerepet vállaltak. Ennek köszönhető,

hogy ma az intézmény a régió legkorszerűbb könyvtáráként várja olvasóit és a különböző rendezvények iránt érdeklődőket.

1. kép: A könyvtár épülete ma

3.2. Az intézmény bemutatása

A Városi Könyvtár Székelyudvarhely központjában működik egy háromszintes épületben, ahol a hagyományos kölcsönzési részlegen és olvasótermen kívül látvány- és hangzóanyag-teremmel, valamint kézműves és népművészeti tevékenységnek teret adó helyiséggel is rendelkezik. Tevékenységével elsősorban – rendeltetésének megfelelően – a lakosság olvasási igényei kielégítésének célját szolgálja. Ennek érdekében a könyvtár állandó feladatának tekinti az állomány bővítését, valamint az olvasók és általában a könyvtárhasználók kényelmének, komfort-érzetének biztosítását. Ez a törekvés jól dokumentálható egyrészt az állomány bővítésének számadataival, másrészt azokkal az intézkedésekkel, amelyek a könyvtárat szebbé, mutatósabbá, kényelmesebbé, hívogatóbbá teszik. Ezt illusztrálják az intézményben, -ről készített fényképek is.

2. kép: A könyvtár ötletesen díszített lépcsője

A könyvtár 2013-as adatok szerint 133.777 kötettel rendelkezik, valamint 4793 audiovizuális dokumentummal. Összesen tehát 138.570 a könyvtári állomány száma. Az éves állománygyarapodás aránya megközelítőleg 1,40% volt az elmúlt évben, amely beszerzése viszonylag kis mértékben történt önerőből. Jórészt külföldi, belföldi, illetve olvasói adományok nyomán gazdagodott a könyvtár állománya.

A könyvtárba a 2013-as év végén összesen 15.374 személy volt beiratkozva, akiknek megközelítőleg egyötöde látogatja aktív olvasóként az intézményt, 4.103 személy. (A város lakossága a 2012-es népszámlálási adatoknak megfelelően 33.300 fő.) Ez azt jelenti, hogy városlakók közel fele be van iratkozva a könyvtárba. A beiratkozottak nagy többsége diák és egyetemista, de a felnőtt társadalom is igényli a szolgáltatásokat, főként a nyugdíjasok, illetve a munkanélküliek kis aránya. Természetesen jelen van a könyvtárlátogatók sorában az értelmiségi felnőtt, illetve a munkások kategóriája is.

A könyvtári szolgáltatások igénylőinek nemi eloszlása azt mutatja, hogy a nők gyakoribb látogatói az intézmények. Az arány megközelítőleg kétharmad – egyharmad a nők javára. A nemzetiség tekintetében a könyvtár látogatói leképezik a város lakosságában fellelhető arányokat, kb. 2% román nemzetiségű, a többi magyar.

Az intézmény statisztikai jelentéseinek tanulmányozása során azt találtuk, hogy a leggyakrabban kölcsönzött dokumentumok tartalmilag a szakkönyvek (45-50%), ezeket követik a nyelv- és irodalom jellegű kötetek (35-40%), végül pedig a gyermekkönyvek (kb. 12 %). Nyelvi megoszlás vonatkozásában, toronymagasan vezetnek a magyar nyelvű dokumentumok (80%). A többit a román (13%), illetve az idegen nyelvű (7%) – angol, német, francia – kötetek teszik ki.

2013-ban összesen 37.471 személy látogatta a könyvtárat. A legtöbben ma is a könyvkölcsönzési szolgáltatást veszik igénybe. Ugyanakkor az intézmény látvány- és hangzóanyag-teremmel is rendelkezik, amelynek szintén rendszeres a látogatottsága. Az itt zajló tevékenységek jellemzőit a következő alfejezetben mutatjuk be, mint az intézmény közművelődési tevékenységének szerves részét.

3.3. A Városi Könyvtár Közművelődési tevékenysége

A Városi Könyvtárnak igen gazdag közművelődési tevékenységi vetülete is van. Az ilyen jellegű tevékenysége szervezési lehetősége a 2000-es évek elejétől teremtődött meg. A jelenlegi épület, az abban kialakított látvány- és hangzóanyag terem (amely 40 ülőhellyel rendelkezik, de nagyobb rendezvények esetében akár 70-80 fő befogadására is alkalmas lehet) remek otthon ad a különböző közművelődési tevékenységeknek. Ezek sorában kiemelkedően a filmvetítések, kiállítás-megnyitók szervezése, de természetesen számos más eseményre is itt kerül sor.

A 2013 tevékenységi beszámoló statisztikai adatai azt jelzik, hogy az intézmény az elmúlt évben 67 alkalommal adott otthont kulturális eseménynek, amelyen összesen 3967 fő vett részt. Ezeknek egy része különböző csoportok látogatását jelentette. Összesen 43 csoport, azaz 1075 személy kapcsolódott be a különböző felkínált programba.

Az intézmény közművelődési tevékenységében két vonulatot különíthetünk el. Egyrészt vizsgálnunk kell az egyedi, illetve alkalmi programokat másrészt, pedig azokat, amelyek az intézményen belül működő kisközösségek rendszeres (heti vagy havi) tevékenységét jelentik.

A kulturális rendezvények egy része az intézményben, többnyire ennek látvány- és hangzóanyag termében zajlik, de több olyan esemény is van, ami az intézmény falain kívül zajlik. Ezért is nem egyezik a két összeg, hiszen az alábbi táblázatban fogalt számok azon résztvevőket is jegyzik, akik nem a városi könyvtár épületében zajló eseményen vettek részt.

2. táblázat: Kulturális rendezvények résztvevőinek száma

(Forrás: az intézmény rendezvénytárá alapján saját gyűjtés)

Hónap	Kulturális rendezvényeken résztvevők száma
január	345
február	515
március	632
április	667
május	1559
június	287
július	29

augusztus 321

szeptember 344

október 717

november 670

december 500

Összesen 6523

A résztvevő-kalendáriumként is értelmezhető táblázat jól jelzi a rendezvények évi eloszlását. A legtöbb esemény tavasszal kerül rendezésre, és májusban csúcsosodik ki. Ugyanakkor még igen gazdag programajánlatot találunk az őszi hónapokban, a téli ünnepkörre való hangolódás időszakában. Nyáron a résztvevők száma, de az eseménykínálat is visszaesik.

3.3.1. Programok

Az egyedi programok, amelyeket a könyvtár önállóan szervez, társszervezőként valósít meg, vagy amelyeknek egyszerűen helyet ad, nagyon változatosak. Az intézmény igyekszik olyan eseményeket kínálni, amelyek által minél nagyobb közösséget tud megszólítani, és odavonzani. A változatosság a tartalmi dimenzióban is megjelenik, és mint ilyen igen változó érdeklődési igényekre ad választ, ugyanakkor a különböző életkorok megcélzása is jól tetten érhető az egyes rendezvények jellegében.

Az elmúlt évben az alábbi művelődési programokat kínálta a könyvtár:

- Író-olvasótalálkozók – 2 alkalommal (Spiró György, Nagy Versmondás Kaláka - Jordán Tamás: Fűzfa Balázs)
 - Könyvbemutatók – 5 alkalommal (Veres Emese; Balássi András; Váradi Péter Pál-Lowey Lilla: A székely apostol, Nyirő József című irodalmi fotóalbuma; dr. Seregi János: A székely mén, történetek emberekről és lovakról; dr. Gidó Csaba: Vasszekér és mozdonygőz)
 - Kiállítások – 7 alkalommal (Páll Lajos, Kóbori László, Ilonka Ruth, Szőcs Ilka, Esztelneki László János, Vén Farkas, Kalló László munkáiból)
 - Felolvasó-maratón – Gárdonyi Géza műveiből
 - Filmvetítések – történelmi filmek, rajzfilmek, magyar népmesék
- o Oktatási céllal helyi közművelődési jellegű dokumentumfilmek vetítése (Zengliczky Zoltán, Fábíán Kornélia, Miklós Levente, Fecső Zoltán filmeiből)
- Ismeretterjesztő és tudománynépszerűsítő előadások – 9 alkalommal (pl. Bevezetés a homeopátiába, Nagy Endre: Ismered Erdélyt; Környezetvédelem, dr. András Csaba: Megfázásról, meghűlésről; Gazdasági képzés informatikai bázis beszerelése, Cosys Kft., továbbképző könyvtárosoknak, A Haáz Rezső Múzeum vendégei, a kanadai antropológus

hallgatók telekfalvi kutatásairól szóló beszámolóik, dr. prof. Gesztelyi Tamás Antik gemmapecsétek középkori okleveleken)

- Magyar Kultúra Napjának megszervezése
- Rajzverseny és -kiállítás - Március 15. alkalmával
- Rövidfilm-fesztivál
- Nyitott könyvek éjszakája (általában augusztusban kerül megszervezésre, és mintegy 200-300 fő részvételével zajlik)
- Szent István napi rendezvény-sorozat
- Hűséges olvasók díjazása a Karácsony Vásáron
- Karácsonyi gyermekfoglalkozások
- SzKA foglalkozásai

A programok sokszínűsége jelzi az intézmény abbéli szándékát, hogy minél nagyobb számban megszólítsa, és odavonzza a populációt. Az is látható, hogy a magas kultúra és a tömegeket jobban megszólító rendezvények egyaránt jelen vannak a kínálatban.

3.3.2. Kisközösségek

Az egyedi programok terminusaival – mint a változatosság, a különböző életkorú, nemű, végzettségű közönség megtalálásának szándéka – írhatók le azok is, amelyeket az egyes kisközösségeken belül találunk. A havi, illetve heti rendszerességgel, jelenleg is működő klubtevékenységek a következők:

3. táblázat: Kisközösségi tevékenységek rendszeressége és a résztvevők száma alkalmanként

(Forrás: az intézményi dokumentumok alapján saját gyűjtés)

Kisközösségi tevékenységek Rendszeresség Résztvevők (fő)

Filmklub - filmkalauz	heti	20-25
Olvasóklub	havi	15-20
Orbán Balázs Fotóklub	heti	5-8
Fiatal fotósok Klubja	heti	8-12
Történelmi szemináriumok	heti	30-35
Kismamaklub	heti	20-25
Udvarhelyszéki Anyák klubja	havi	15-55

Az egyes egyedi, illetve kisközösségi, klub jellegű tevékenységeken a résztvevők számát az intézményben nem jegyzik, így konkrét életkorra, nemre, tanulmányokra vonatkozó feldolgozható adatokat nem nyertünk azokról, akik bekapcsolódnak a felkínált tevékenységekbe. Az intézmény vezetője, Szócs Endre viszont arról számolt be, hogy az író-olvasótalálkozókra inkább értelmiségi résztvevők vannak jelen, mint a kiállítások megnyitói, ahol inkább a kiállító rokonai, baráti köre és érdeklődők jelennek meg. A könyvbemutatók közönsége nagymértékben szerzőfüggő, befolyásolja az éppen bemutatott írás jellege és célzott közönsége. E rendezvények vonzaskörét tartja az intézményvezető egyébként a legváltozatosabbnak. A könyvtár vonzásában két réteget jelöl az adatközlő: egyrészt a húsz év körül generációt, valamit az ötven év felettiek képeznek egy másik erős érdeklődő-magot. A könyvklubot egy erős 25-50 közötti korosztály látogatja, akik nagyon aktívak.

3.4. Kulturális és közművelődési perspektívák az intézményben

Az intézmény jövőképét erőteljesen meghatározza az intézményvezető szilárd és egyértelmű küldetés-gondolata: **„Élő könyvtárat akarok!”** Ebben a kijelentésben benne van gyakorlatilag az intézmény közművelődési perspektívája is, minthogy a könyvkölcsönzési szint meghaladásának szándéka, illetve ennek erősítése olyan események, tevékenységek felé mutat, amelyek a kultúraszervezés terminusaival jellemezhetőek. A hagyományos könyvtár képe, amely a '70-80-as években markánsan meghatározta az intézmény arculatát, meghaladottá vált. Ezen túl kellett/ kell lépni (ami nem egyszerű feladat, hiszen a szemléletmód megváltoztatása időigényes, és gyakran ütközik ellenállásba), és a könyvtárat közösségi térré kell alakítani, olyan programokat szervezni, amelyek széles társadalmi rétegeket vonzzanak az intézménybe. A könyvtár – mint az előző alfejezetben láthattuk – már igen nagy lépéseket tett meg a célok megvalósítása felé, és már most úgy értékeljük, hogy lényeges szerepet tölt be a város kulturális életének erősítésében, pezsgővé tételében.

A célok között szerepel a gyermekrésztleg felújítása, amely teljes osztályok kényelmes befogadására válik alkalmassá. Ezen kívül folyamatosan dolgoznak a könyvtárban azon, hogy az olvasók, illetve a különböző programok résztvevőinek komfortérzetét növeljék, mutatós, esztétikus, rendezett, vonzó környezetet alakítsanak ki. Az egészséges életmód feltételeinek biztosítása is felmerült: a közeljövőben gyógylabdákat helyeznek el az olvasóteremben azok számára, akik a testtartásuk javítására figyelniének olvasás közben, illetve taposókat. Ugyanakkor a gyengénlátók bekapcsolódási esélyeinek növeléséért nagyítók használatának lehetőségét is biztosítani fogják.

Természetesen a közművelődési tevékenység további fejlődésének objektív akadályai is felmerülnek. Ezek között említjük a létszámbővítés esélytelenségét. Jelenleg a könyvtárnak 17 alkalmazottja van, akik közül tizennégyen könyvtárosok. Művelődésszervező nincs az intézményben. Egyelőre kilátás sincs a helyzet változtatására, ugyanis, az intézmény "csak" városi, municípiumi szintű, márpedig a törvény értelmében az önkormányzat nem adhat pénzt rendezvényszervezésre. Ilyen jellegű támogatásban a megyei rangú intézmények részesülhetnek. Ez azt is jelenti, hogy a Városi Könyvtárban a bemutatott rendezvények és programok szervezése önerőből történik. Az intézmény háttérében álló, egyesületként működő Bibliofil Alapítvány teszi lehetővé, hogy pályázzanak, és a legtöbb esetben ezek a pénzügyi forrásai és keretei a tevékenységeknek. Ugyanakkor a városban működő más, közművelődési tevékenységet bonyolító

szervezettel is együttműködnek. Így például a Hargita Megyei Hagyományőrzési Forrásközponttal, az Udvarhelyszék Kulturális Egyesülettel több tevékenység szervezése is egybefonódik (Fúvószenekari találkozó, Majális, Ifjúsági Néptánc Találkozó).

A Városi Könyvtár – mint láthattuk – aktív szereplője a város közművelődési életének. A jövőkép annak biztosítása, hogy az elkövetkező időkben is közművelődési kínálatával gazdagítani fogja azt a palettát, amelyet Székelyudvarhely felkínál művelődési lehetőségként különböző életkorú, nemű, végzettségű, igényű, érdeklődésű polgárának.

Felhasznált irodalom:

- Hermann Gusztáv – P. Buzogány Árpád (2010): Székelyudvarhely magyar irodalmi és művelődési élete. In Romániai Magyar Irodalmi Lexikon 5/1. EME – Kolozsvár – Kriterion Könyvkiadó, Bukarest-Kolozsvár, 458-468. p.
- Hermann Gusztáv Mihály (2014): Történelmi vázlat. URL: <http://www.biblioudv.ro/>, (letöltve: 2014.06.11)
- <http://www.biblioudv.ro>